

איש הגורל: מאו צה-טונג

במשך דור שלם התגלמה רוחה של אסיה בדמותו של אדם אחד: עורר־דין צמוק וקרח בעל עז ונוול ביתי, שהטיף לנצחונות, לאי-אלמות וללחץ מוסרי, אל גאנדי, הקדוש הפיקח היו ושואים מבטיהם של כל בני-אסיה שקיוו למהפכה הכפוּלה: שיחרורם הלאומי של העמים המדוכאים מעול משעבדים „לבנים“, ושיחרורם החברתי של ההמונים מעול הכת הקטנה של כמרים-גנרלים — בעלי-אחוזות ששלטו בכל היבשת.

גנדי הגשים את מחצית התקוות. במהפכה חסרת-דם, שאין כדוגמתה בכל דברי ימי ה' עולם גירש את הבריטים מן היבשת ההודית והפך את 200 מליון התושבים של המרחב ההודי למרכז אסיה. גם אחרי מותו המשיך לפעול תלמידו-יריבו, סרי גאואהארלאל ניהרו, שיצר את הסיסמה של „אחדות אסיה“, וניסה לרכז סביב ארצו את עשרות העמים האסיאתיים.

ואולם גם הקדוש ותלמידו לא ידעו לבצע את המהפכה השנייה: זו שהיתה צריכה לבוא ולתת את הקרקע לאיכרים. לכן כבה אורה של דלהי, ונדלק אור חדש בצפון.

צלו של מאו-צה-טונג נפל על מרחבי היבשת.

במקום רוח, ארמה. גאנדי האמין ב' רוח. הוא האמין שאסיה היא הכוח העולה בעולם — אולם הוא ראה עליה זו בצורה של התערורות רוחניות, לידתה של השקפת-עולם חדשה, טהורה יותר, שתיתן חיים חדשים לעולם, שנתדלדל בהתנזרות האירופית.

מאו-צה-טונג אינו איש הרוח. מאז שחר געוריו היה איש המעשה. גם הוא חלם על עלייתה של אסיה, תחת דגל הכוכב האדום של סין. אולם, בניגוד לגאנדי, ראה המיד את העלייה הזאת בצורה מוחשית מאד: עליה של כוח.

אסיה היא יבשת האיכרים. משפלת עזה ועד לגיוגל של יאקארטה, 95% של תושבי איכרים הם. לכן קבע מאו: הצעד הראשון לעצמאות האסיאתית, הוא חלוקת האדמה. ההגיון הסיני ניצח את החזון ההודי.

„טיטו הפיני“. ההגיון של מאו היה ברור גם לאויביו. מאו סולקו היפאנים מסין ב-1945, לא האמין איש במשרד-החוץ האמריקאי, כי הדיקטטורה הרקובה של צ'יאנג, המגינה על הפיאודלים, תוכל לעמוד נגד הדיקטטורה היציבה של מאו, שנשענה על מיליוני האיכרים. הבנה זו גרמה לכך, שהאמריקאים קדלו לתמוך בצ'יאנג. הספקת זרם הדולארים החישה את גורלו של הגנרליסמו העקשן, מאו כבש את היבשת בהתקפת-מחץ עצומה אחת.

הבנת חולשתו של צ'יאנג לא היתה הסיבה היחידה להפקרתו. היה להם, לאמריקאים, גם חשבון שני, חשבון של מספרים יבשים: לבריית המועצות יש אוכלוסייה משוערת של 200 מיליון נפש.

לרפובליקה העממית של סין יש אוכלוסייה משוערת של קרוב ל-450 מיליון נפש.

לא יתכן, שהמדינה הקומוניסטית הראשונה תוכל להשתלט, לאורך ימים, על המדינה הקומוניסטית של העם הגדול ביותר בעולם.

מי ינגן בחליל? אמנם, סברו האמריקאים, כל עוד חלש מאו יצטרך להזדקק לחסדי אחיז-הכוכר, המשופם בקרמלין. הוא ישתדל לקבל מידיו את הטרקטורים ואת הטנקים שהוא זקוק להם. אולם, משתחלוף החולשה הראשונה, יזכור מאו את מעמדו ואת כוחו. הוא לא ירקוד לצלילי חליל זה.

סיגורים אלה של מאו הסתייעו בדוגמה היסטורית, שהיתה משכנעת למדי: מעולם לא כבשה בריית-המועצות מדינה, אלא בכוח צבאה. היא השליטה את נאמניה בפולין, ב'צ'כוסלובקיה, בהונגריה, ברומניה — כולן ארצות שנכבשו ע"י הצבא האדום הסובייטי. אולם היא לא הצליחה להשתלט על יוגוסלביה, המדינה הקומוניסטית היחידה באירופה שהשתחררה מן השלטון הנאצי בכוחות עצמו.

החידה המכרעת. עם פרוץ מלחמת קוריאה הוצפה אמריקה גל של איבה למאו, ולקומוניסטים האסיאתיים בכללם. כל פקדי משרד-החוץ,

שהטיפו להפקרת צ'יאנג ולפיוס מאו, סולקו, הואשמו כבוגדים, הושמו במאסר. הנה נתגלה, כי התקוות שתלו בעצמאותו של מאו היו מוקדמות. השליט של סייפינג הלך בעקבות השליט במוסקבה, מבלי לסטות ימינה או שמאלה.

אולם השאלה הגדולה על מעמדה של סין בעולם לא נפתרה. מאו נשאר, כאשר היה מאו: איש החידה. אולם אם היתה זאת פעם חידה 'אקזוטית', רחוקה, נושא לתיירות מזוקנות שישבו במלון מהודר בשאנגהאי, וחברו ספרים על מרד האיכרים — הרי היום זאת חידה אשר פתרונה ישפיע על גורל חייו של כל אדם בעולם. בידי מאו נתונה, היום, ההכרעה הגורלית: מלחמה או שלום בעולם.

השריר נצח את המכונה. כי את אשר ניהרו, אציל הנפש, משתדל להשיג בנאומיו, כבר הצליח מאו, תקיף-המעשים, להשיג בפעולותיו. עלייתה של סין למעצמה השלישית בעולם היא עובדה קיימת.

אמנם, אין לסיין אניות-מלחמה, כאשר ישנן לבריטניה. גם אין לה צי אווירי. עדיין אין לה. אולם מול הכוח הפלאי של המכונות, מעמידה סין גם היום את כוח השרירים של ששית האנושות. ובהתנגשות הראשונה בין העוצמה האנושית הסינית, והעוצמה המכנית האמריקאית בשלגי קוריאה, הפסידה המבוינה.

יד להו, יד לקים. הרוצה מאו במלחמה? אין ספק שהוא רוצה להתפשט. הוא רוצה לחסל את יריבו צ'יאנג, שהתבצר בפורמוזה מאחורי מסך אניות-הקרוב של מאקארטור. אין ספק שהוא רוצה להשליט בארצות השכנות את גרוריו שלו, התלויים בו במישרין, ולא במוסקבה הרחוקה. הוא רוצה להשליט את הרצי'ימין בהודו-סין, את קים איל-סונג בקוריאה. אולם האם הוא מעונין להטיל את כוחותיו לתוך מאבק עולמי, עוד לפני שהספיק להתבסס כראוי, בה בשעה שהוא יכול להשתלט על הארצות האסיאתיות באמצעות המהפכה האיכרית?

תשובתו של מאו מותנית במידת תלותו במוסקבה. ניהרו מאמין שמאו יהיה עצמאי, ושתשובתו תהיה — לא. האמריקאים טוענים עתה, שמאו הוא עבד נרצע לקרמלין וחוששים שתשובתו תהיה — כן. מאו עצמו — שותק.

